

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
BusquetsAntoni Vives
ReusRafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

TEMA

Guanyar el relat

De cada vegada, és més important guanyar amb el relat que amb la veritat. Els assessors de premsa dels polítics opten de cada vegada més per dir només el necessari, ser efectiu i fotre clatellots virtuals i mediàtics al de l'equip contrari. El món real, però, no és a les xarxes socials sinó a fora.

El mitjà és el missatge

♦♦ Josep Maria Buades *

Legint Tucídides un s'adona que per fer carrera política a l'Atenes democràtica del segle V aC el més important era tenir bons dots oratoris. Encara que els discursos recollits a la *Història de la guerra del Peloponès*, no fossin exactament una transcripció del que s'havia dit a l'agora, figures com Pèricles no

haurien triomfat a la polis si no fos per la seva retòrica. Tres quarts del mateix passà durant la república romana. Els tribuns de la plebs enardien les masses, mentre al Senat els patricis mantenien discussions inflamades. Cícero, a les seves *Catilinàries*, ens deixà un bon exemple de com aturar un cop d'estat amb la força de la paraula.

Amb la invenció de la impremta, els discursos es podien distribuir per llocs molt distants, mantenint la fidelitat del missatge original.

TEMA

Reculls remeiers i supersticiosos

Des de sempre, especialment a la Mallorca de la Part Forana, la gent més gran era coneixedora de remeis casolans i de supersticions que foren recollides en diferents moments, també per la Inquisició. Algunes no són tan diferents de les altres cultures del nostre voltant.

Màgia, bruixeria i superstició a la pagesia de Mallorca

♦♦ Núria Quetglas Amengual *

Què significa donar mal bocí? Per evitar ser embruixat, servien plantes com la falguera o la ruda?

Quins eren els remeis amoris més habituals? Totes aquestes preguntes, i moltes més, tingueren resposta en un acte celebrat per Acció Cultural Sa Mola, a Petra, el passat 30 d'abril. Amb la ponència *Màgia, bruixeria i superstició a la pagesia de*

Mallorca, Rafel Perelló va exposar unes pinzellades de més de quinze anys de recopilació de testimonis orals relacionats amb la bruixeria popular. I és que la Mallorca rural, de tarannà tradicionalment supersticiós, ha mantingut durant segles la creença vers unes forces màgiques i espirituals capaces tant de fer el bé com de fer el mal. Aquestes són costums que ja venen d'enrere, i que han sobreviscut de generació en generació com a una part ben viva de la nostra cultura popular fins a pràcticament els nostres

TEMA

Camina, caminaràs

Aquests dies de bon temps és important conèixer els principals camins públics per poder fer una passejada i descobrir el paisatge cultural i natural del nostre entorn.

Els camins de Palma

♦♦ Tomeu Carrió Trujillano *

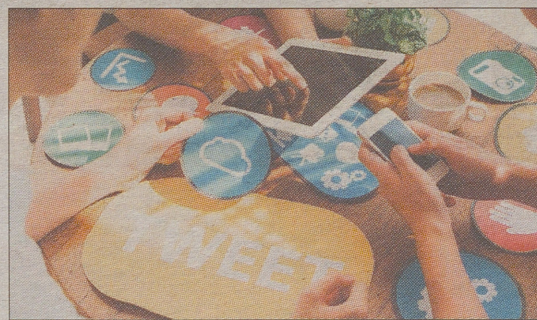
Els camins de Palma (Volum primer) pretenen donar a conèixer i prestigiar el paisatge cultural del territori periurbà de Palma. Una obra per a ensenyar història a totes les edats, també a les escoles, i per a fer estimar la part de Palma a la que no diríem Ciutat.

Els 'Camins' són alhora una reivindicació de cara als ciutadans i a les institucions. D'una banda mos-

tren la bellesa d'un paisatge, que tot i maltractat, encara té molt a dir. De l'altra són una demanda perquè s'actui en clau patrimonial i de sostenibilitat en fer plans urbanístics i de mobilitat.

Però *Els camins de Palma* és, sobretot, una història caminada per a difondre el passat i el paisatge cultural dels pobles i barris de l'extraradi de la via de cintura d'una manera diferent, no cronològica. Divulgar la història, promoure el respecte al patrimoni material i immaterial i valorar-lo.

Aquest primer volum, escrit con-

Notícies, editorials i articles d'opinió es tornaren una eina fonamental per catapultar o ensorrar ambicions polítiques. Al segle XVIII, Benjamin Franklin fou el paradigma del periodista convertit en pare de la pàtria, passant de divulgar xafarderies a redactar la declaració d'independència dels Estats Units.

Amb la ràdio, la veu dels polítics entrà dins les cases dels seus potencials votants. I una altra cosa insòlita: els súbdits pogueren sentir els

més. La nova lleva de dirigents hauran d'invertir en vestuari i maquillatge per ser més fotogènics. En canvi, les xarxes socials, en crear microbombolles de seguidors, redueixen el discurs a la mínima expressió. Ni tan sols calen les paraules. Ara del que es tracta és de tornar-se *trending topic* i provocar el màxim d'impacte, encara que sigui emprant robots.

* Doctor en Història

MÀGIA, BRUIXERIA I
SUPERSTICIÓN A LA PAGESIA
DE MALLORCA

Conferència a càrrec de Rafel Perelló,
investigador de la cultura popular

dies. De fet, ja n'existien evidències a les fonts inquisitorials dels segles XVI, XVII i XVIII.

Dins aquest context, les dones han estat sempre les més assenyalades davant les acusacions de bruixeria, en una societat profundament dominada per la religió que, si bé ha temut l'acció perjudicial dels mals esperits, també ha sol·lici-

tat i acudit a les bruixes de manera freqüent per curar els malalts, afavorir les collites o saber de persones absents. En conseqüència, les *fetilleres* han estat les més comunes d'entre les persones que practicaven la màgia, moltes vegades responent a un perfil de dones d'edat avançada, pobres, que gosaven de mala reputació entre els seus veïns. Però com diu Perelló «(en el segle XX) També trobem senyores de famílies acomodades que curaven i alguns 'bruixots'».

Avui en dia aquests costums es veuen amenaçats davant els avanços en la ciència i la medicina i la influència cada cop més imperceptible de l'Església. D'aquí, la importància de recopilar un llegat tan valuós que només sobreviu avui en dia a través de la memòria dels nostres majors.

* Doctoranda en Història Moderna.
Tècnic del Servei de Biblioteca i Documentació de la UIB

Bartomeu Carrió / Joan Carles Palos

Els camins de Palma
(Volum primer)

juntament amb Joan Carles Palos i editat per Leonard Muntaner, fa referència a la major part del Pla de Sant Jordi, en un sentit ampli, amb relació de continuïtat amb els municipis de Marratxí, Algaida i Llucmajor.

Totes les rutes comencen al terri-

tori palmès i s'hi pot accedir amb el transport públic. I les que acaben fora del municipi també. Totes tenen el seu propi mapa amb la toponímia bàsica que després s'amplia al text. Resum inicial de cada ruta, descripció acurada dels camins, el paisatge i el patrimoni, la toponímia, relació amb la literatura, l'arquitectura i la història. Pagesos, trencadors, artesans, fets de totes les èpoques, molins, carnatge, colonització, guerres i fortificacions, gloses i llegendes, successos que indiquen molt de la vida de les persones, contraban, turisme, etc. Una explicació espacial, *in situ*, de tots els temps, des de la cultura talaiòtica, però també passant per diferents esdeveniments fins als pobles sorgits després de la dessecació del Prat de Sant Jordi per Paul Bouvy; el pare fundador d'aquest indret fins a l'arribada del turisme.

* Historiador